

Minister herziet wetsvoorstel Passend Onderwijs: **expertisebekostiging blijft grotendeels behouden**

In juni stuurde minister Van Bijsterveld (OCW) een brief aan de Tweede Kamer: haar tussenevaluatie over de voortgang van de invoering van Passend Onderwijs. Eind september hoopt de minister de wetsvoorstellen in te dienen. Zij gaat dan in op de aanbevelingen van de Evaluatie Commissie Passend Onderwijs (ECPO). In deze VHZ reportage willen we een aantal koerswijzigingen met voorbeelden uit de praktijk belichten. Daartoe zijn enkele collega's uit het veld bevestigd.

Om welke koerswijzigingen gaat het?

In de brief van juni 2011 ligt de nadruk op wat er voor de samenwerkingsverbanden gaat veranderen. Er wordt nog niet expliciet ingegaan op de positie van cluster 2. Maar een aantal aspecten is wel van belang voor cluster 2:

- Het uitstel van de bezuinigingen geldt ook voor cluster 2.
- Ook in cluster 2 wordt in schooljaar 2012-2013 niet bezuinigd op de AB en blijft het budget voor de REC's inclusief de Commissies voor Indicatie (CvI) beschikbaar tot 1 augustus 2013.
- De scholen in cluster 2 die expertisebekostiging ontvangen, worden hierop met 10% gekort. De inzet van de besturen, de leerkrachten, de ouders en de kamerleden die zich hier sterk voor hebben gemaakt, heeft resultaat opgeleverd. Want in januari vond de minister dat de expertise middelen wel konden worden afgeschaft.
- Invoering van de wet Passend Onderwijs gebeurt per 1 augustus 2012. De besturen moeten op 1 november 2012 de zogenaamde 'instellingen' klaar hebben. Voor 1 maart 2013 moeten de instellingen in oprichting in cluster 2 duidelijk aangeven welk aanbod zij hebben, op welke manier de toelating is geregeld en hoe de afstemming met de samenwerkingsverbanden vorm krijgt. Cluster 2 krijgt een zogenaamde ondersteuningsplicht per 1 augustus 2013.
- Het is belangrijk dat er geen verdere groei optreedt in het aantal indicaties in cluster 2 omdat er dan weer nieuwe bezuinigingen nodig zijn.

Wat blijft

De minister bezuinigt nog steeds fors op het onderwijs aan dove, doofblinde en ernstig slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraakstoornissen (ESM). Veel dove en slechthorende leerlingen en leerlingen met een ernstige spraakstoornis zitten al op een reguliere school met extra begeleiding. De minister bezuinigt meer dan de helft op de incidentele en structurele ambulante begeleiding van ESM-leerlingen en op de kortdurende begeleiding van alle leerlingen.

De praktijk

Taalbrug/De Beemden in Eindhoven is een ESM/SH-MG-school. De Beemden ontvangt expertisebekostiging om te compenseren, dat er vanaf 2003 geen ESM/SH-MG-leerlingen meer konden worden geïndiceerd. Bij de MG-leerlingen is – naast de primaire auditieve of communicatieve problematiek – sprake van verstandelijke beperkingen en meestal nog bijkomende problematiek, zoals ernstige leerachterstanden of ASS.

Addie Smolders is directeur/bestuurder van de Stichting Speciaal Onderwijs Eindhoven (SSOE), waarvan De Beemden deel uitmaakt. Zij is blij dat het volledig wegbezuinigen van de expertisebekostiging vooralsnog niet doorgaat. "Het blijkt dat MG-leerlingen een specifieke aanpak nodig hebben en dat gaat voor bepaalde kinderen en jongeren het best op een gespecialiseerde ESM/SH-voorziening. Dit blijkt onder andere uit het feit dat naast de 300 ingeschreven leerlingen van De Beemden er maar 10 MG-leerlingen ambulante begeleiding worden. Onze andere scholen (cluster 2 en 3) begeleiden ongeveer evenveel leerlingen ambulant als dat er leerlingen op de speciale school zitten. Minder blij ben ik overigens over het gegeven dat in ruil voor de lagere bezuiniging de groeiregeling vervalt."

Ben Franssen is directeur van Taalbrug/De Beemden: "Mensen denken al snel dat een kind een laag IQ heeft als ze niet in de gaten hebben dat er sprake is van een ESM/SH-stoornis. We boeken veel resultaat met onze communicatieve aanpak. Zo stromen de leerlingen van onze VSO-afdeling allemaal door naar arbeid. Dat kan niet alleen

doordat onze leerlingen beter zijn gaan communiceren, maar ook omdat de arbeidstoeleider de werkgever specifiek voorbereidt op het werken met iemand met een ESM/SH-stoornis.”

Addie Smolders hoopt dat de minister uiteindelijk besluit de expertisebekostiging verder ongemoeid te laten. “Daarnaast hebben we last van de verplichting voor cluster 2 scholen om met andere cluster 2-schoolbesturen zogenaamde ‘instellingen’ te gaan vormen. Dat leidt mogelijk tot gedwongen fusies en dat zorgt ervoor dat de gewenste aansluiting in de regio met reguliere scholen moeilijker tot stand komt. En de bestuurlijke drukte die met dergelijke fusies gepaard gaat, zal op geen enkele wijze ten goede komen aan de leerlingen.”

Passend Onderwijs biedt ook kansen

“In het nieuw in te richten stelsel van Passend Onderwijs zal cluster 2 zich een prominente ‘tweede lijns positie’ moeten verwerven”, vertelt Gerard Hoogendoorn van het AB beraad van Simea (beraad van diensten Ambulante Begeleiding). “Dit kunnen we bereiken door ons dichtbij de zorgleerlingen zichtbaar te maken met een duidelijk omschreven meerwaarde: we moeten resultaatgericht handelen en uitgaan van de onderwijsbehoefte van de leerling. Ook de handelingsbekwaamheid van de leraar (of de school) speelt een rol. Het aanbod dat we de leraar of de school dan doen zal daar een antwoord op moeten geven.

Dat aanbod kan bestaan uit diverse arrangementen. Op het moment dat de doelen bereikt zijn kan het arrangement worden beëindigd of eventueel omgezet in een ander arrangement. Als het redelijk goed gaat met de leerling kan het arrangement minder intensief worden gemaakt.

Samenwerking tussen regulier onderwijs, ambulante dienstverlening en cluster 2-onderwijs is een belangrijke voorwaarde. Daar zullen we vanaf vandaag in moeten investeren. Bijvoorbeeld door iedereen over onze positie en toekomstige gewenste werkwijze te vertellen.

Door de bezuinigingen gaan we het met minder middelen anders doen. Ondernemen, wat bij verschillende

AB-diensten inmiddels beleid is, zal een nog belangrijker rol gaan spelen. Als we voor een ESM-leerling in het regulier onderwijs de helft van het huidige budget ter beschikking hebben, zullen we met aanvullende budgetten, bijvoorbeeld met het voormalige schoolbudget uit de rugzak, moeten proberen te werken.”

Niet wachten, maar nu al beginnen

Passend Onderwijs heeft in Noord-Holland Noord voor de SO Burgemeester de Wildeschool (SH/ESM) een aantal ontwikkelingen versneld in gang gezet. Onderstaande uitspraken van het managementteam zijn hiervoor kenmerkend.

“De Burgemeester de Wildeschool begint nu al met bezuinigen en daarom heeft de school vanaf schooljaar 2011-2012 gemiddeld 14 kinderen in de groepen en zijn die groepen over meerdere locaties verdeeld. De taalgevoelige periode van de leerlingen is daarbij een cruciale factor. Deze moet optimaal worden benut om het grootste rendement uit het speciaal onderwijs te halen”, vertelt directeur Michiel van Lee. De Burgemeester de Wildeschool zal gaan samenwerken met organisaties die kinderen met problemen vroegtijdig kunnen opsporen zoals de NSDSK en de CJG’s (voorheen consultatiebureaus). “Kinderen kunnen dan al vroegtijdig in gespecialiseerde peuterspeelzalen begeleid worden. Als het daarna nodig is kunnen ze doormoeten naar het Speciaal Onderwijs.” Het onderwijs van de Burgemeester de Wildeschool zal ook in nevenvestigingen thuis nabij van groep 1 tot maximaal groep 4 worden gegeven. Ook andere vormen van samenwerking met het regulier onderwijs worden uitgetoet. Daarnaast zal er in samenspraak met de verbanden Passend Onderwijs een clusteroverstijgend expertisecentrum komen, ondersteund door cluster 2 stafmedewerkers.

Op de website van Simea vindt u de meest actuele stand van zaken rondom de invoering van Passend Onderwijs.

FRANS MOLLEE